

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۸/۱۱/۲۹

ولي الله ملكزی

مور منازري كوو او هغوى د مريخ ننداري

بيگاه شپه مي په يوتيبوب كي بوه ډيره ناشنا ويديو وليدله. يو وړوكي غوندى گوميزي تالار وو چي الماري بي له ډبلو ډبلو كتابونو او مخطوطاتو ډكي وي. پرمخكه يي شني سطرنجي غوريډلي او گرد چاپيره نصواري رنگي بخملي توشكونه او تكيه گاني ايښودل شوي وي. غالباً د خوشبويي پخاطر، له دواړو دروازو يي د اگربنيو څخه نري نري لوگي پورته كيدل خو لاندی د ايرو څه نښه نه وه. تالار د الله په توره، نيم په نيمه تقسيم او په منځ كي يي دوه اوږده ميزونه يو بل ته مخامخ پراته وو. د يو ميز تر شا د پاخه عمر پنځه څنه وړ ځوانان وو ناست وو چي بريري يي تكي توري، په سترگو كي رانجه او د پتكيو رنگونه يي سپين وو. مقابل لوري ته يي هم پنځو تنو هم عمره جنابانو لغتي وهلي وي چي د لونگپو په ځای يي عربي ډوله سپين پورني په سرونو اچولي او نروچكي نروچكي مسواكونه يي په جبونو كي منډلي وو. د هرې ډلي مخ ته له شلو تر ديرشو رنگارنگ كتابونه او تر شا يي يو يو درجن د جوماتونو او مدرسو تنكي شاگردان سنگر نيولي ناست وو. كله به چي د كومي ډلي د مناظره چي دلايل كره او په كاني پاخه وختل، نو پلويانو به يي حيدري چيغه پورته كره چي: په پير دي رحمت شه، هره ابي دي ستا په شان بچي راوري او كه به د هغي بلي خوا شيخ تكره شو، نو يارانو به يي په يو اواز د ما شاء الله، سبحان الله او مفتي صيب زنده باد، غرونه زمزمه كړل.

د مناظري او بحث د منځ تكي دا وو چي په لمانځه كي د امام پسي د فاتحي تلاوت څه حكم لري؟ يوي ډلي ويل چي لوستل يي واجب او پرته له هغي لمونځ نه كيږي. مقابل لوري بيا پدي عقیده وو چي مقتدي بايد چپ پاتي شي او د امام لخوا د الحمدو لوستل كافي او شافي دي. هر گروپ به پخپل وار سره د يو صحيح حديث او معتبر فقهي كتاب د حوالې ترڅنگ، د مقابل لوري د كم راوستلو او بي جوابه كولو لپاره له يو نيم شعر او د منطق د ايساغوجي له فارمولي څخه هم استفاده كوله.

څومره چي مناظره اوږديله په هماغه كچه يي خوند پيکه او ځما علاقه كميدله، ځكه موضوع يي د درمل په ځای د درد لامل وه. دواړه ډلي پدي باور وي چي قرانكريم د شرعيت اصلي مرجع او سنت د فقهي بنسټ دي. دواړه خواوي اهل سنت والجماعت او د امام ابوحنفيه سترشخصيت ته معتقدې وي. دواړه خواوي د يوي سيمي اوسيدونكي او د يوي ژبي ويونكي خلك وو. دواړو ډلو دا منله چي د مسلمانانو خپلمنځي وحدت فرض او په فرعي مسائلو كي اختلاف د امت د تباهي، بدبختي او بدنامي سبب دي.

ځمونږ بنيادي ستونزه داده چي تل د اصولو په ځای په فرعي او جزئي مسائلو ټينگار كوو او د دين په عبادتي اړخ باندی لنگر اچوو. هميشه پخپلو عسكري فتحوحاتو، سوبو، جنگونو او مرگونو وياړو او د پنځه زره كلن افسانوي تاريخ په سليقوي شعار باندې خپل غم غلطوو. ځمونږ ځيني محترم عالمان چي د نبي وارثان دي، د حيض او نفاس په احكامو په ساعتونو ساعتونو ليكچري او موعظي وركولي شي، خو لږ كتل كيږي چي د جمعي په كومه خطبه كي يي بشري ټولني ته ددين په علمي او اجتماعي اړخ باندی رڼا اچولي وي.

ځمونږ ډيري واعظين اومبلغين د خپلو زرگونو مقتديانو او مريدانو په وړاندی، د حضرت پيغمبر عليه السلام د پاكو لونیو او ميرمنو نومونه په جار او واز كومي سره اخلي، خو خپلو لونیو او ميرمنو له پدي خاطر تنكري نه اخلي چي گوندي د احصائي مامور صيب به يي له نومونو خپر شي او يا به يي چيرته وليكي. همدغه وارثان، خپلي لوني نه پريردي چي تعليم وکړي، ډاکتراني او معلماني شي، پداسی حال كي چي د الله رسول (ص) خپل امت ته امر كوي چي: خذوا نصف دينكم من هذه الحميراء - خپل نيمايي دين مو له حميراء (عائشي رض) څخه زده كړئ. په بل مبارک حديث كي راځي چي: پوهه او حكمت د مومن وركه شوي متاع او مال دي، هر چيري يي چي ترلاسه كره هغه يي مستحق او خاوند دي. بل ځای فرمايي: له ځانگو تر لحده، علم او پوهه وکړئ.

د پاڼو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليكني د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليكنه له راليږلو مخكي په خير و لولي

حقیقت خو دادی چې د عقل کلمه ۴۹ ځلې، د علم لفظ ۸۰ کرته او له هغه څخه مشتق او مترادف الفاظ لکه افلا تعقلون، افلا تندبرون او افلا تبصرون ۷۷۹ ځلې په قرآنکریم کې راغلي او تر ټولو مهمه دا چې د قرآنکریم لمړنی نازل شوی آیت، د لیک لوست په

امر سره پیل شوی (اَفْرَأُ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ). دا د دنیا ۱ او آخرت دین دی، دا د ژوند او عقیدې دین دی او د اخلاقو او تمدن دین دی. خو اسلامي نړۍ نن د تعلیم او زراعت په میدان کې، د طب په دنیا او د صنعت، ساینس او ټکنالوژۍ په ډگرونو کې د سیالانو سیاله نده. د الجزیرې په ټلوویزیون کې یو اسرائیلي پروفیسور ټولو عربانو ته پیغور ورکړ چې تاسو خو حج ته ځمونه. په لاس جوړو شوو الوتکو کې ځی، د زره او ځیگر د عملیاتو جراحي آلات خو څه د ختنې پوډر او مسکنې گولی هم له مونږ څخه واردوي او په لاپو مو د آسمان غوړونه کاڼه کړل.

همدا پروم غرمه له کالیفورنیا څخه د ناسا لخوا د انسایت په نوم استول شوی سپوږمکی له شپږو میاشتو او ۲۱ ورځو سفر وروسته د مریخ په سړي خاورې باندې په بریالیتوب سره بنکته شوه. دغه فوق العاده او حیرانونکي ساینسي پروژه چې څه باندې اته سوه ملیونه ډالره لگښت ورباندې شوی، غټه موخه یې همدا ده ترڅو معلومه کړي چې د مریخ د خاورې لاندې په خپته کې نور څه پټ دي. آیا هلته د مځکې په څیر جامد مواد شتون لري کوم چې د زلزلو او توپانونو امکانات په نښه کوي؟

نو موږ باید د یو تریخ اعتراف په توګه دا ومانو چې نور د مریخ په ننداره بوخت او څیړني گروپونه کوي او مونږ دلته په تخرگونو کې د قصیده بردې، خلاصی او قدوري کتابونه ټینګ نیولي او یواځې پدی پسی اړم یو چې د ملا امام فاتحه د مقتدي لپاره کافي ده او کنه؟